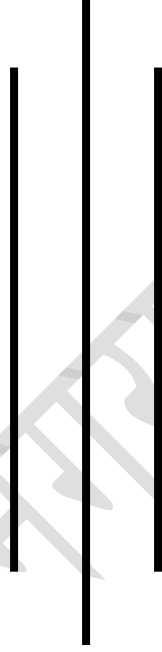

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को

बजेट बक्तव्य

सन्धिखर्क नगरपालिका

सन्धिखर्क, अर्घाखाँची

सन्धिखर्क नगरपालिकाकी उपप्रमुख श्री मिश्रा आचार्यद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट बक्तव्य

सन्धिखर्क नगरपालिका
सन्धिखर्क, अर्घाखाँची
१० असार, २०८०

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट बक्तव्य

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू तथा संचारकर्मी मित्रहरू,

१. सन्धिखर्क नगरपालिकाको नगर उपप्रमुख एवम् बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले यस सम्मानित नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त गौरवान्वित महशुस गरेकी छु ।
२. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरणको रूपमा प्राप्त हुनुपर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँटको पुरा रकम प्राप्त नहुँदा यसबाट चालु आर्थिक वर्ष २०७९/८० को लागि स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन चुनौतीपूर्ण बनेको र आगामी आर्थिक वर्षको लागि समेत माथिल्ला तहका सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरणको रकममा संकुचन भएको र आन्तरिक आयका संभावित स्रोतहरू समेत न्यून रहेको परिस्थितिमा सन्धिखर्क नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्दैछु । यस अवसरमा म मुलुकको अग्रगामी परिवर्तन, प्रजातन्त्र र सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि इतिहासका विभिन्न काल खण्डमा भएका आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दैछु ।
३. यस गरिमामय नगरसभामा बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा सन्धिखर्क नगरबासी नागरिकका आधारभूत आवश्यकताहरूको सम्बोधन गर्दै विकास र समृद्धिको आम आकांक्षालाई शीघ्र सम्बोधन गर्नुपर्ने गहन जिम्मेवारी बोध भएको छ । आजसम्म हाँसिल भएका उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्न र नगरपालिकाको विकास र समृद्धिको यात्रालाई निरन्तरता दिने मार्गमा प्रस्तुत बजेटले महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने विश्वास लिएकी छु । यस सम्बन्धमा सन्धिखर्क नगरपालिकाका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था, सञ्चारकर्मी तथा आम नागरिकको प्रत्यक्ष एवम् परोक्ष सहयोग र ऐक्यबद्धता प्राप्त हुने कुरामा समेत म विश्वस्त छु ।
४. आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तथा प्रचलित अन्य कानूनहरू, पन्ध्रौँ योजना, दीगो विकास लक्ष्य तथा ११ औँ नगरसभाबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमलाई महत्वपूर्ण आधारको रूपमा लिएकी छु । यसका अतिरिक्त स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, राजस्व परामर्श समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, विषयगत समितिहरू, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था तथा विद्वत वर्ग एवम् पेशाविद्हरूबाट प्राप्त राय सुझावहरूलाई समेत समावेश गरी बजेट तर्जुमा गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७९/८० को हाल सम्मको प्रगति प्रतिवेदन संक्षिप्त रूपमा सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चालु खर्च तर्फ रू. ४८ करोड ६७ लाख ५ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा हालसम्म रू. ३४ करोड १७ लाख ९२ हजार अर्थात करिब ७० प्रतिशत खर्च भएको छ ।

त्यसैगरी पूँजीगत खर्च तर्फ रू. ५४ करोड ६१ लाख ९७ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा रू. ३५ करोड ८७ लाख ७ हजार अर्थात करिब ६६ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

सामाजिक सुरक्षा र अन्तरसरकारी अख्तियारीतर्फ रू. २० करोड १० लाख ७ हजार प्राप्त भएकोमा रू. १४ करोड ९३ लाख ४३ हजार अर्थात करिब ७४ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

चालु आर्थिक वर्षमा कुल रू. १ अर्ब २३ करोड ३९ लाख ९ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा हालसम्म रू. ८४ करोड ९८ लाख ९२ हजार अर्थात करिब ६९ प्रतिशत खर्च भएको छ । खर्च व्यहोर्ने स्रोत अन्तर्गत आन्तरिक राजस्वतर्फ रू. ३ करोड संकलन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा हालसम्म रू. २ करोड ८० लाख अर्थात लक्ष्यको तुलनामा करिब ९३ प्रतिशत राजस्व संकलन भएको छ । त्यसैगरी संघीय तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँट बापत रू. १३ करोड ७८ लाख ११ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा हालसम्म रू. ९ करोड ४६ लाख ८८ हजार मात्र अर्थात करिब ६९ प्रतिशत रकम प्राप्त भएको छ । चालु आर्थिक वर्षको जेठ र असार महिनामा संघीय तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँट बापतको रकम प्राप्त हुँदा समेत लक्ष्य अनुसारको रकम प्राप्त हुने देखिँदैन । लक्ष्य अनुरूप आन्तरिक राजस्व संकलनमा कमी हुँदा र अनुमान अनुसार राजस्व बाँडफाँट तथा वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम प्राप्त नहुँदा चालु आर्थिक वर्षका लागि गरिएको वार्षिक अनुमानभन्दा करिब ५ करोड न्यून हुने देखिन्छ । जसको कारण चालु आर्थिक वर्षका लागि स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार सम्झौता भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू तोकिएको समयमा सम्पन्न गर्न कठिनाई भएकोले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा थप आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने देखिएको व्यहोरा सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।

अब म सन्धिखर्क नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- क) नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालाई छरितो, सहज, प्रविधिमैत्री, पारदर्शी र पहुँचयोग्य बनाउने,
- ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गर्ने,
- ग) सामुदायिक शिक्षाको गुणस्तर सुधार गरी विद्यालय शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने,

- घ) समग्र कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण र बजारीकरण मार्फत उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी रोजगारी सिर्जना र गरिबी न्यूनीकरण गर्ने,
- ङ) आर्थिक गतिविधि एवम् विकास निर्माणका कार्यलाई तीव्रता दिने,
- च) पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण र प्रचार प्रसार गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने,
- छ) विपद्को पूर्वतयारी, प्रतिकार्य, पुनर्लाभ र पुनःस्थापनाको कार्यलाई प्राथमिकता दिने,
- ज) लक्षित वर्गका नागरिकहरूको स्रोत, साधन, अवसर र लाभमा समान पहुँच सुनिश्चित गरी समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने ।

प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरू हासिल गर्न देहायका प्राथमिकता निर्धारण गरिएको छः

- क) सुशासन र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह,
- ख) सामाजिक क्षेत्रको विकास र सामाजिक सुरक्षा
- ग) कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र बजारीकरण,
- घ) भौतिक पूर्वाधारको विकास,
- ङ) पर्यटन प्रवर्द्धन,
- च) रोजगारी सिर्जना र गरिबी न्यूनीकरण,
- छ) विपद् व्यवस्थापन,
- ज) राजस्व परिचालन ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म समग्र नगरपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रमलाई क्षेत्रगत रूपमा विनियोजन गरी प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकास

१. सन्धिखर्क र चुत्रावेशी बजार क्षेत्रका मुख्य सडकहरूको सौन्दर्यीकरण र स्तरोन्नति गरी अस्फाल्ट प्रविधिको प्रयोग मार्फत कालोपत्रे गर्ने कार्यका लागि बहुवर्षीय योजनाको अवधारणा अनुरूप ठेक्का व्यवस्थापन गर्ने गरी रु. २ करोड विनियोजन गरिएको छ ।
२. चुत्रावेशी-भक्तिटोला-धरमपानी-अर्घा मैदान सडकलाई धार्मिक तथा पर्यटकीय सडकको रूपमा विकास गरी बाँकी निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न र बिगतको दायित्व समेत फरफारक गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको छ ।
३. संघीय समपूरक अनुदान र सन्धिखर्क नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा निर्माणाधीन बेहोरे-कुर-पल्लाबारी-दुवार-गच्छे सडक कालोपत्रे गर्ने कार्यको लागि नगरपालिकाको तर्फबाट रु. १ करोड ५० लाख विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।

४. २ वर्षमा सम्पन्न हुने गरी संघीय समपूरक अनुदान र सन्धिखर्क नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा वडा नं. ५, ६, ७, ८ र १२ मा वडा कार्यालयको प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि यस वर्ष रू. १ करोड ५० लाख विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
५. लुम्बिनी प्रदेशबाट प्राप्त समपूरक अनुदान र नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा निर्माणाधीन गंगासरोवर क्षेत्रको जैविक विविधता तथा प्राकृतिक श्रोत संरक्षण, ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक स्थानको रूपमा परिचित मथुरा स्थित जंग बहादुर राणा जन्मेको मथुरावेसी पौवा संरक्षण तथा पहुँच मार्ग निर्माण, प्राकृतिक सम्पदाको रूपमा रहेको वडा नं ११ स्थित रक गाडेन संरक्षण, सुपादेउराली मन्दिर परिसरमा जेष्ठ नागरिक आवास गृह तथा धर्मशाला निर्माण, ऐतिहासिक चौविसे राज्य अन्तर्गतको खाँची दरबार पुनःनिर्माण तथा पहुँचमार्ग निर्माण, सहिद सरला मार्ग ग्रामिण सडक स्तरोन्नति र रिठेखोला- माझहटिया-जरेखोला ग्रामिण सडक स्तरोन्नति गरी कुल ७ वटा परियोजना कार्यान्वयनको लागि कुल २ करोड ८४ लाख विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु ।
६. सन्धिखर्क नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा सार्वजनिक महत्वका सुपादेउराली मन्दिर परिसर, अर्घाखाँची अस्पताल, शान्ती बगैचा, बसपार्क, टुडीखेल र अर्घा भगवती मन्दिर परिसरमा सौन्दर्यीकरण र शान्ति सुरक्षा प्रयोजनार्थ High Mast System Light जडान गर्ने कार्यको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सामाजिक विकास:

७. राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निशुल्क प्राप्त गर्ने नागरिकको मौलिक हकको सुनिश्चितताको लागि संघीय विशेष अनुदान शीर्षकमा प्राप्त रकमबाट वडा नं. ७, ८ र ११ मा स्वास्थ्य चौकीको भवन निर्माण कार्य शुरू गरिएकोमा आगामी आर्थिक वर्षभित्रै तीन वटै स्वास्थ्य चौकीको भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
८. आधारभूत शिक्षामा सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यले संघीय विशेष अनुदान शीर्षकमा प्राप्त रकमबाट सन्धिखर्क नगरपालिका वडा नं. ९ मा निर्माणाधीन अर्घा भगवती आधारभूत विद्यालय र सन्धिखर्क नगरपालिका वडा नं. १ मा निर्माणाधीन निर्मल नवज्योति सुस्त मनस्थिति विद्यालयको बाँकी निर्माण कार्य आगामी आर्थिक वर्षभित्रै सम्पन्न गर्ने गरी आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेकी छु ।
९. सन्धिखर्क नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा सुधार एवम् शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि संघीय सरकारबाट सशर्त अनुदान शीर्षकमा प्राप्त हुने रकमको अतिरिक्त शैक्षिक गुणस्तर सुधार, नगर प्रमुखसँग विद्यार्थी कार्यक्रम, सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत गरिब, जेहेन्दार तथा उत्कृष्ट विद्यार्थी प्रोत्साहन कार्यक्रम, प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीको पारिश्रमिक, बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समेतका शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यक्रमका लागि रू. ३४ करोड ४९ लाख ३० हजार विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु ।

१०. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत कक्षा ६ सम्मका विद्यार्थीहरूको लागि दिवा खाजा र सबै कक्षाका विद्यार्थीहरूको लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
११. महिनावारीको समयमा समेत विद्यालयमा छात्राहरूको उपस्थिति कायम राख्न निशुल्क सेनिटरी प्याडको आवश्यक प्रबन्ध गर्न बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
१२. नागरिकको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राख्दै संघीय सरकारबाट सशर्त अनुदान शीर्षकमा प्राप्त हुने रकमको अतिरिक्त गन्धर्व र वादी समूदायको निशुल्क स्वास्थ्य बिमा, अत्यावश्यक औषधी खरिद, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको निशुल्क स्वास्थ्य बिमा, स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीको तलब भत्ता, आयुर्वेद तथा बैकल्पिक उपचार सेवा विस्तारको लागि निशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन तथा अर्घाखाँची अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवाको विस्तार समेतका कार्यको लागि स्वास्थ्य क्षेत्रमा रू. ४ करोड ७९ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
१३. नगरक्षेत्र भित्र वसोवास गर्ने फरक क्षमता भएका अपाङ्ग तथा असहाय नागरिकहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी उनीहरूको सीप तथा क्षमता विकासका लागि अपाङ्ग प्रवर्द्धन कार्यक्रम तर्फ बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाएकी छु ।
१४. बालबालिका तथा युवायुवतीहरूको शारीरिक र मानसिक विकासका लागि विद्यालय तथा वडास्तरमा खेलमैदानको सम्भावनाका आधारमा खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गर्न र आवश्यकता अनुसार खेलकुद मैदानको स्तरोन्नति तथा नगरस्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालनको लागि युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
१५. सन्धिखर्क नगरपालिका भित्र रहेका आधारभूत तथा माध्यमिक तहका सामुदायिक विद्यालयहरूमा एक विद्यालय एक पुष्प बगैँचाको निर्माण अभियान सञ्चालन गरिनेछ । प्रस्तुत कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
१६. अर्घाखाँची जिल्लाकै गौरवको रूपमा रहेको सन्धिखर्क नगरपालिका वडा नं १ मा अवस्थित श्री पाणिनी बहुमुखी क्याम्पसको श्रोत साधन न्यून रहेको हुँदा उक्त क्याम्पसलाई उच्च शिक्षाको विकासमा टेवा पुऱ्याउन तथा क्याम्पसमा अध्ययनरत गरिब तथा जेहन्दार विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति वितरण गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
१७. शिक्षित जनशक्तिलाई लोकसेवा आयोग र शिक्षक सेवा आयोगका प्रतिष्पर्धात्मक परीक्षामा सफल बनाउने र रोजगारी सिर्जनामा टेवा पुऱ्याउने लक्ष्यका साथ लोकसेवा आयोग र शिक्षक सेवा आयोगका तयारी कक्षा सञ्चालनको लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
१८. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचानको लागि अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाइएको छ । बाल अधिकारको सुनिश्चितता र नीति निर्माणमा बाल सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्न बालसञ्जालको परिचालन तथा बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त नगरपालिका घोषणाको लागि पूर्व तयारीका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन गरेकी छु ।

१९. विपन्न समूदायको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच सुनिश्चित गरी स्वस्थ नागरिक तयार गर्न गन्धर्व र बादी समूदायलाई लक्षित गरी निशुल्क स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२०. बढ्दै गएका नसर्ने रोगको जोखिम न्यूनीकरण गर्न ४० वर्ष माथिका सबै नगरवासीको मृगौला र रगतमा ग्लुकोजको मात्रा चेकजाँच गर्न रु. ५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
२१. नगरपालिकामा रहेका महिला, गरिब, विपन्न, दलित, अल्पसंख्यक, मुस्लिम तथा अन्य जातजातिहरूको परम्परागत सीप, व्यवसायको संरक्षण, सम्बर्द्धन एवम् उद्यमशीलता प्रवर्द्धनको लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
२२. नगरभित्र रहेका बुबा आमा गुमाएका १८ वर्ष मुनिका टुहुरा बालबालिकाहरूको शिक्षादिक्षा र पालन पोषणमा टेवा पुग्ने गरी उपप्रमुखसँग असहाय बालबालिका कार्यक्रम र सासु-ससुरा र बुहारीबीचको सम्बन्धलाई थप प्रगाढ बनाउने र असल संस्कारको जगेर्ना गर्ने कार्यमा सहयोग पुग्ने गरी सासु-ससुराको राम्रोसँग पालन पोषण तथा हेरविचार गर्ने बुहारी पहिचान गरी सम्मान गर्न उपप्रमुखसँग असल बुहारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

आर्थिक विकास:

२३. रैथाने तथा स्थानीय कृषि उत्पादनको प्रशोधन, भण्डारण, प्याकेजिङ, लेभलिङ तथा ब्राण्डिङ गरी खरिद बिक्री तथा बजारीकरण गर्नको लागि उत्पादन उद्यमीको बजारीकरण नगरपालिकाको अभियान सञ्चालन गरिनेछ । प्रस्तुत कार्यको लागि प्रतिष्पर्धाको माध्यमबाट सहकारी संस्थाको छनोट गरी स्थानीय कृषकहरूबाट उत्पादित अर्गानिक र रैथाने कृषि उपज खरिद बिक्री गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ ।
२४. कृषि व्यवसायलाई आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण, यान्त्रीकरण तथा बजारीकरण मार्फत औद्योगिकीकरण गर्दै उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरि आय आर्जन बढाउनुका साथै रोजगारी श्रृजना गरी नगरपालिकालाई कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
२५. प्रत्येक वडामा सम्भाव्यताका आधारमा पकेट क्षेत्रको विकास गर्न र माटो सुहाउँदो बालीको छनोट गर्न माटो परीक्षणको लागि शिविर सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
२६. नगरपालिका र सम्बन्धित कृषकको लागत साझेदारीमा कृषि व्यवसायमा संलग्न व्यावसायिक कृषकहरूलाई कृषि औजार, प्लाष्टिक टनेल, मल, बिउ र बेर्ना उपलब्ध गराउने समेतका कार्य गर्न कृषि क्षेत्रको लागि रु. १ करोड १६ लाख विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२७. संघीय तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट सशर्त अनुदान शीर्षकमा प्राप्त हुने रकमको अतिरिक्त महामारी तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रण, रेबिज भ्याक्सिन खरिद, खनिज निश्रण डल्ला वितरण, व्यावसायिक फर्ममा आन्तरिक तथा बाह्य परजिवी नियन्त्रण, छाडा कुकुरको व्यवस्थापन,

अत्यावश्यक औषधी तथा घाँसको बिउ खरिद लगायत पशुपालक कृषक र व्यवसायीलाई प्रोत्साहित गर्दै व्यवसायीकरणतर्फ उन्मुख गराउन पशु विकास क्षेत्रको लागि रु. ६३ लाख विनियोजन गरेको छ ।

२८. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका बेरोजगार युवा युवतीहरूलाई रोजगारी सृजना हुने खालका श्रममूलक आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा नगरपालिकाबाट बस्तुगत सहायता उपलब्ध गराउने कार्यका लागि बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन:

२९. नगरक्षेत्र भित्र उत्सर्जन हुने फोहरलाई श्रोतमै वर्गीकरण पश्चात मात्रै संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । हाल प्रयोगमा रहेको डम्पिङ्ग साइटलाई फोहरमैला व्यवस्थापन स्रोतकेन्द्रको रूपमा विकास गर्न तथा कुहिने फोहरबाट जैविक मल बनाउन आवश्यक पूर्वाधार निर्माण र उपकरण खरिदको लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३०. खोला र पहिरोको जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्सांकन गर्दै जोखिम नियन्त्रणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । साथै संघीय र प्रदेश सरकारसँगको समन्वय र सहलगानीमा नगर क्षेत्रभित्रका विपद्को जोखिममा रहेका बस्तीहरूको स्थानान्तरण र पूर्ण क्षति भएका संरचनाको पुनर्निर्माणको लागि विपद् व्यवस्थापन शीर्षकमा रु. ६० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
३१. मानवीय तथा प्राकृतिक कारणले उत्पन्न विपद्को व्यवस्थापन एवम् उद्धार सामग्री खरिद गरी तत्काल राहत उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकी छु ।
३२. वृक्षारोपण, वातावरण संरक्षण लगायतका वातावरण अनुकुलनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास:

३३. नगरपालिकाबाट सम्पादन हुने कामलाई पारदर्शी बनाई जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई नागरिक प्रति उत्तरदायी बनाउनका लागि सार्वजनिक सुनुवाई तथा सामाजिक परिक्षण लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकी छु ।
३४. नगरपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको सीप तथा क्षमता विकासका लागि बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
३५. नगरपालिका र वडा कार्यालयहरूबाट प्रवाह हुने सेवालालाई सहज र सूचना प्रविधिमैत्री बनाई अभिलेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन प्रणालीलाई चुस्त बनाउन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकी छु ।
३६. स्वीकृत संगठन संरचना र दरबन्दी तेरिज अनुसार रिक्त दरबन्दीमा स्थायी पदपूर्ति गर्न र मौजुदा संगठन संरचना तथा दरबन्दीमा कार्यचाँप तथा कार्यबोझको आधारमा पुनरावलोकन समेत गर्नका लागि बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ ।

३७. सन्धिखर्क नगरपालिका स्थापना पश्चात नगरसभा तथा नगर कार्यपालिकाबाट जारी भएका ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्डहरूलाई एकीकृत र व्यवस्थित गर्न सन्धिखर्क कानून सङ्ग्रह तयारी तथा प्रकाशनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि बजेट विनियोजन र स्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्दछु ।

३८. आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ का नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न रु. १ अर्ब १ करोड ४५ लाख विनियोजन गरेकी छु । कुल विनियोजनमध्ये चालु खर्च रु. ७२ करोड ४७ लाख ४९ हजार अर्थात ७१.४४ प्रतिशत रहेकोमा सशर्त अनुदानतर्फको चालु खर्च रु. ३७ करोड ६८ लाख ५० हजार अर्थात ३७.१५ प्रतिशत र नगरपालिकातर्फको चालु खर्च रु. १५ करोड ५३ लाख ९९ हजार अर्थात १५.३२ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी कुल विनियोजनमध्ये पूंजीगत खर्च रु. २८ करोड ९७ लाख ५१ हजार अर्थात २८.५६ प्रतिशत र सामाजिक सुरक्षा खर्च रु. १९ करोड २५ लाख अर्थात १८.९७ प्रतिशत रहेको छ ।
३९. आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतमध्ये संचित कोष र अन्य श्रोतबाट रु. २ करोड ६९ लाख ३७ हजार, आन्तरिक राजस्वबाट रु. ३ करोड ८० लाख, संघीय सरकार र लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँटबाट रु. १२ करोड ६७ लाख ४३ हजार र अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण तथा अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट रु. ८२ करोड २८ लाख २० हजार व्यहोरिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

४०. अन्त्यमा, सन्धिखर्क नगरपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमामा मार्गदर्शन गर्नुहुने नगर प्रमुखज्यू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरू, नागरिक समाजका प्रतिनिधि, पत्रकार मित्रहरू र सन्धिखर्कबासी सम्पूर्ण आमामुला, दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरूबाट प्राप्त सल्लाह, सुझाव र सहयोग प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । बजेटको कार्यान्वयनमा समेत सोही अनुसारको रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद ।

(मिश्रा आचार्य)

नगर उपप्रमुख

अनुसूचीहरू

सन्धिखर्क नगरपालिका

अनुसूची-१

आ.व. २०७८/७९ को यथार्थ, चालु आ.व. २०७९/८० को संशोधित र अगामी आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित आय अनुमान

क्र.सं.	आय शीर्षक	आ.व. २०७८/७९ को यथार्थ आय रकम रू.	आ.व. २०७९/८० को संशोधित आय अनुमान रकम रू.	आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित आय अनुमान रकम रू.
१	आन्तरिक राजस्व (खानी रोयल्टी समेत)	३१,०२०,२५०.००	३०,०००,०००.००	३८,०००,०००.००
२	वित्तीय समानिकरण अनुदान (संघ)	१४१,०००,०००.००	१५०,१००,०००.००	१३१,२००,०००.००
३	सशर्त अनुदान (संघ)	४४४,५४५,०३०.००	५११,५३७,२००.००	३९४,६००,०००.००
४	राजस्व बाँडफाँट (संघ)	१०१,३६९,९६६.००	११३,६२७,०००.००	१११,३४०,०००.००
५	समपुरक अनुदान (संघ)	२०,६००,०००.००	२८,०००,०००.००	२२,५००,०००.००
६	विशेष अनुदान (संघ)	१६,६००,०००.००	३९,४००,०००.००	२७,०००,०००.००
७	वित्तीय समानिकरण अनुदान (प्रदेश)	६,६७२,०००.००	८,२७९,०००.००	९,५६९,०००.००
८	सशर्त अनुदान (प्रदेश)	१२,५४४,०००.००	१२,०००,०००.००	१६,९५०,०००.००
९	राजस्व बाँडफाँट (प्रदेश)	२०,३५४,८९४.००	२४,१८४,०००.००	१५,४०३,४००.००
१०	समपुरक अनुदान (प्रदेश)	२०,०००,०००.००	२०,०००,०००.००	१५,०००,०००.००
११	मूख्य मन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रम (प्रदेश विशेष)	८,३३६,९७३.००	७,८००,०००.००	७,०००,०००.००
१२	सर्डक बोर्ड कार्यक्रम	८,६१७,६४७.००	६,५००,०००.००	६,५००,०००.००
१३	जिल्ला समन्वय समिति अनुदान	३,०००,०००.००	-	-
१४	सामाजिक सुरक्षा	१७६,८८५,२२५.००	१७६,४००,०००.००	१९२,५००,०००.००
१५	अन्य आय (अन्तरसरकारी र संचित कोष समेत)	१४,८०८,९८९.००	९,५००,०००.००	२६,९३७,६००.००
१६	शशर्त अनुदान थप (गतको भुक्तानी बाँकी)	८२,७०१,७९९.००	५६,२७५,०५८.००	-
	जम्मा	१,१०९,०५६,७७३.००	१,१९३,६०२,२५८.००	१,०१४,५००,०००.००

अनुसूची-२
आन्तरिक राजस्व प्रक्षेपण रू. आ.व.२०८०/८१

सि. न.	राजस्व शीर्षक	आ.व. २०७८/०७९ को यथार्थ	आ.व. २०७९/८० को चैत्र मसान्त सम्मको यथार्थ	आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित
१	सम्पत्ति कर	२२२९२६८.४३	१५३५९७७.९७	३००००००
२	मालपोत तथा भुमिकर	४०३०	६३२	५०००००
३	घर वहाल कर	२७८५८६४.४६	१५०५७४६.७३	३५०००००
४	वहालविटौरी कर	९५७४९२	७६१८२६	१५०००००
५	मुल्य अभिवृद्धि कर	७४१५९१.५	८००१३.६४	१००००००
६	विज्ञापन कर	२०४०००	२२३४००	२२३४००
७	अन्य मनोरञ्जन कर	०	१०००००	१०००००
८	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	२४१०२९७	२०४६७६०	३००००००
९	विशेष अनुदान पूँजिगत	७३०	०	०
१०	अन्य निकाय बाट प्राप्त व्याज	११७०३	०	२००००
११	अन्य श्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी	५८३५१५२.२	३१५७०७३.८५	५५०००००
१२	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन	४६७५५६३	२४५४३६०	५५०००००
१३	अन्य विक्रीबाट प्राप्त रकम	३०७०२२७	२०२५१४४.८	३५०००००
१४	अन्य सेवा शुल्क	३८५९९	४१११२	१०००००
१५	न्यायिक दस्तुर	०	२५०	१००
१६	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	२४२२१६४	८२०५५५	१०५०००
१७	नक्शा पास दस्तुर	९३३८३३.२१	२८८१३३७.२	१५०००००
१८	सिफारिश दस्तुर	२४५८७९९.३७	२२२३८८७.६६	३००००००
१९	नाता प्रमाणित दस्तुर	५७२४१	६९७७०	१०००००
२०	अन्य दस्तुर	४४८५२०	२९५९३९.६	५०००००
२१	व्यक्तिगत घटना दस्तुर	४९३८००	३१६९००	४०००००
२२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना जफत	८६३८४७.६	३५०८५०	१००००००
२३	अन्य बाँडफाँड हुने राजस्व	०	६००	०
२४	अन्य राजस्व	३७७५०१.०३	८६६५.७८	९३१५००
२५	खानी रोयल्टी	०	०	३००००००
२६	वेरुजु	०	५५१०	२००००
जम्मा		३१०२०२२३.८	२०९०६३१२.२३	३८००००००

अनुसूची-३

नगर तर्फको आ.व. २०८०/८१ को आय व्यय विवरण

आ.व. २०८०/८१ को आय			आ.व. २०८०/८१ को व्यय		
क्र.सं.	आय शीर्षक	आय रू.	क्र.सं.	व्यय शीर्षक	जम्मा आय रू.
१	निशर्त आय (आन्तरिक, अन्य र संचितकोष समेत)	५५,०००,०००.००	१	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनीक खर्च	१०३,०९४,०००.००
२	वित्तीय समानीकरण अनुदान (संघ)	१३१,२००,०००.००	२	चालु कार्यक्रम नगर र वडा	२१,१२५,०००.००
३	राजश्व बाँडफाँट (संघ)	१११,३४०,०००.००	३	शिक्षा कार्यक्रम	१६,५३०,०००.००
४	वित्तीय समानीकरण अनुदान (प्रदेश)	९,५६९,०००.००	४	स्वास्थ्य कार्यक्रम	४,३५०,०००.००
५	राजश्व बाँडफाँट (प्रदेश)	१५,४०३,४००.००	५	कृषि विकास कार्यक्रम	२,९००,०००.००
			६	पशु विकास कार्यक्रम	३,७५०,०००.००
			७	लक्षित वर्ग प्रवृद्धनात्मक कार्यक्रम	२,५००,०००.००
			८	न्यायिक समिति	१,१५०,०००.००
			९	विपद व्यवस्थापन कोष	६,०००,०००.००
			१०	मर्मत संभार कोष	२,०००,०००.००
			११	समपूरक योजना म्याचिड	७६,१००,०००.००
			१२	भुक्तानी बाँकी तथा साट्टन बाँकी चेक	१२,७८८,४००.००
			१३	पूँजीगत कार्यक्रम	४७,६५०,०००.००
			१३	वडा स्तरीय पूँजीगत कार्यक्रम	२२,५७५,०००.००
	जम्मा आय	३२२,५१२,४००.००		जम्मा व्यय	३२२,५१२,४००.००

अनुसूची-४

आ.व. २०८०/८१ को चालु तथा पूंजीगत बाँडफाँट तथा प्रस्तावित व्यय अनुमान

क्र.सं.	आय शीर्षक	आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित		
		चालु आय रू.	पूँजीगत आय रू.	जम्मा आय रू.
१	आन्तरिक राजस्व	३४,०००,०००	४,०००,०००	३८,०००,०००
२	वित्तीय समानिकरण अनुदान (संघ)	-	१३१,२००,०००	१३१,२००,०००
३	सशर्त अनुदान (संघ)	३७२,६००,०००	२२,०००,०००	३९४,६००,०००
४	राजस्व बाँडफाँट (संघ)	१०५,९९५,६००	५,३४४,४००	१११,३४०,०००
५	समपुरक अनुदान (संघ)	-	२२,५००,०००	२२,५००,०००
६	विशेष अनुदान (संघ)	-	२७,०००,०००	२७,०००,०००
७	वित्तीय समानिकरण अनुदान (प्रदेश)	-	९,५६९,०००	९,५६९,०००
८	सशर्त अनुदान (प्रदेश)	३,९५०,०००	१३,०००,०००	१६,९५०,०००
९	राजस्व बाँडफाँट (प्रदेश)	१५,४०३,४००	-	१५,४०३,४००
१०	समपुरक अनुदान (प्रदेश)	-	१५,०००,०००	१५,०००,०००
११	मूख्य मन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रम(प्रदेश विशेष)	३००,०००	६,७००,०००	७,०००,०००
१२	सर्डक बोर्ड कार्यक्रम	-	६,५००,०००	६,५००,०००
१३	सामाजिक सुरक्षा	१८०,०००,०००	-	१९२,५००,०००
१४	अन्य आय (अन्तरसरकारी अख्तियारी र संचित कोष समेत)	-	२६,९३७,६००	२६,९३७,६००
जम्मा		७२४,७४९,०००	२८९,७५१,०००	१,०१४,५००,०००

अनुसूची-५

आ.व. २०८०/८१ को समग्र बजेटको क्षेत्रगत व्यय अनुमान

सि.नं.	क्षेत्र	आ.व.२०८०/८१ को लागि प्रस्तावित व्यय	प्रतिशत
१	आर्थिक विकास	३५२८७६००	३.४८
२	सामाजिक विकास	६३४१८००००	६२.५१
३	पूर्वाधार विकास	१९७९२००००	१९.५१
४	वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	१०८८००००	१.०७
५	सुशासन तथा संस्थागत विकास	१३६२३२४००	१३.४३
कूल जम्मा		१०१४५०००००	१००.००

अनुसूची-६

आ.व. २०८०/८१ को चालु खर्चको विवरण (रु.)

खर्च संकेत	खर्च शीर्षक	आ.व. २०७९/८०को संसोधित	आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित
२११११	पारिश्रामिक कर्मचारी	३९००००००	३९००००००
२११२१	पोशाक भत्ता	७०००००	७०००००
२११३१	स्थानीय भत्ता	७०००००	७०००००
२११३२	महंगी भत्ता	१४०००००	१४०००००
२११३४	कर्मचारी बैठक भत्ता	११०००००	९०००००
२११३९	अन्य भत्ता	२०००००	२०००००
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	२८०००००	२८०००००
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	१४००००००	१४००००००
२१२११	कर्मचारी सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च	-	२०००००
२१२१४	कमाचारी कल्याण कोष	१००००००	१५०००००
२२१११	पानी तथा बिजुली नगर तर्फ	८०००००	८०००००
	पानी तथा बिजुली वडा कार्यालय तर्फ		२८८०००
	टोल विकास संस्थाको बिजुली महसुल		५०००००
२२११२	संचार महशुल नगर तर्फ	२००००००	१०८००००
	संचार महशुल वडा कार्यालय तर्फ		४२००००
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन नगर तर्फ)	३००००००	२६४००००
	इन्धन (वडा कार्यालय तर्फ)		३६००००
	इन्धन (डोजर तथा दमकल सञ्चालन)		१००००००
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च नगर तर्फ	२००००००	१८०००००
	सवारी साधन मर्मत खर्च (वडा कार्यालय तर्फ)		१५६०००
२२२१४	विमा तथा नविकरण शुल्क	७०००००	६०००००
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत संभार तथा सञ्चालन खर्च	-	३०००००
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पतिको मर्मत संभार खर्च	-	१०००००
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री नगर तर्फ	४८०००००	३६०००००
	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री वडा कार्यालय तर्फ		१२०००००
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२०००००	१०००००
२२३१४	इन्धन अन्य प्रयोजन	५०००००	५०००००
२२३१५	पत्रपत्रिका,छपाइ तथा सूचना प्रकाशन खर्च	-	७०००००
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	-	२००००००

खर्च संकेत	खर्च शीर्षक	आ.व. २०७९/८०को संसोधित	आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च	-	१५००००
२२४१३	करार सेवा शुल्क नगरपालिका तर्फ	१३००००००	९८४००००
	करार सेवा शुल्क वडा कार्यालय तर्फ		२१६००००
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	३९५००००	१५०००००
	अन्य कार्यक्रम खर्च नगर तर्फ	१५४९००००	४४८८००००
	अन्य कार्यक्रम खर्च वडा तर्फ	९६०००००	७४२५०००
२२६११	अनुगमन मूल्यांकन खर्च	२२०००००	२००००००
२२६१२	भ्रमण खर्च	-	३०००००
२२७११	विविध खर्च नगर तर्फ	३००००००	१५६००००
	विविध खर्च वडा कार्यालय तर्फ		१४४००००
	अतिथि सत्कार	९०००००	५०००००
२२७२१	सभा सञ्चालन खर्च	१००००००	१००००००
२५३१५	अन्य संस्था सहायता	-	५०००००
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	१५०००००	१००००००
२७२१२	उद्धार राहत तथा पुनस्थापना खर्च	-	१००००००
२८१४२	घर भाडा	५०००००	४०००००
२८४४३	सवारी साधन तथा मेशिन औजार भाडा	४०००००	२०००००
जम्मा		१२७७४००००	१५५३९९०००

अनुसूची-७

आ.व. २०८०/८१ को पूंजीगत खर्चको विवरण (रू.)

खर्च संकेत	खर्च शीर्षक	आ.व. २०७९/८०को संसोधित	आ.व. २०८०/८१ को प्रस्तावित
३११२२	मेशीनरी तथा औजार	१००००००	२१०००००
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	३००००००	२००००००
३११५१	सडक तथा पुल निर्माण	३०००००००	२०००००००
३११५४	तटबन्धन तथा बाँध निर्माण	१००००००	१००००००
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१४२००००००	१३६०१३४००
	प्रकोप व्यवस्थापन कोष	२००००००	६००००००
	जम्मा	१७९००००००	१६७११३४००